

Petteri Haveri
8.3.2021

Työ- ja elinkeinoministeriö
Lausuntopyyntönumero: VN/6429/2019

Energiateollisuus ry:n lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi sähköntuotannon ja -kulutuksen välistä tasapainoa varmistavan tehoreservilain muuttamisesta

Kiitämme mahdollisuudesta esittää lausunto. Hallituksen esitys on hyvin valmisteltu ja päivittää tehoreservilain EU:n uudistetun sähkömarkkina-asetuksen vaatimukset täyttäväksi. HE:n perusteluteksti kuvaa hyvin, mitä EU:n sähkömarkkina-asetus edellyttää, ja mitä vaihtoehtoja tehoreservilakia päivitettäessä on käytettävissä. Olemme esimerkiksi samaa mieltä, että tehoreservikauden rajaaminen enintään yhteen vuoteen ei välttämättä ole paras ratkaisu, mutta tällä mennään.

Tehoreservin historia, nykytila ja tulevaisuus

Tehoreservi luotiin järjestelmäksi, jolla kilpailukykyssä markkinoilla menettäneet voimalaitokset oli mahdollista säilyttää toimintakykyisinä poikkeuksellisen ankaran talven kriittisten päivien ja viikkojen varalta. Niiden aktivointi perustui päivää edeltävien markkinoiden selvitykseen. Mikäli kysyntä oli erittäin suurta eikä markkinoille tarjottu tarjonta riittänyt vastaamaan kysyntään, otettiin tehoreserviä käyttöön täyttämään tarjonnan vaje.

Uusi EU:n sähkömarkkina-asetus ja ehdotus tehoreservilaiksi lähtevät erilaisesta toimintaympäristöstä, missä markkinoille annetaan aikaa selvittää tilanne aina toimitushetkeen saakka, ja vasta mikäli markkinaehtoinen säätökapasiteetti ei riittäisi kattamaan kysyntää, tehoreservi kattaisi vajeen. Periaatteessa tämä edellyttäisi huomattavasti nopeampaa toimintakykyä kuin nykyinen vaatimus käynnistyä 12 tunnissa. Käytännössä nykyisen vaatimuksen mukaiset laitokset pystyvät uudessakin järjestelmässä osallistumaan. EU:n sähkömarkkina-asetus ja HE antavat mahdollisuuden aloittaa tehoreservin aktivoinnin tilanteessa, missä on ennakoitavissa, etteivät säätöresurssit toimitusajanjaksolla riitä kattamaan niiden tarvetta.

Uudet säädökset kuitenkin muuttavat tehoreservin toimintaperiaatetta. Aiemmin sillä ylläpidettiin hidasta ja melko edullista kapasiteettia varalla. Tehoreservi tulee käyttöön vasta säätöenergiana. Uudet säännöt ja tarjousrajan alentaminen mahdollistavat monien sellaisten resurssien osallistumisen tehoreserviin, joilla olisi arvoa markkinoillakin, mm. kantaverkkoyhtiön ja myös tulevaisuudessa jakeluverkkoyhtiöiden tarvitsemina säätöreserveinä. Markkinasäännöissä on syytä ottaa huomioon, että säätömarkkinoilla on ensisijaisesti oltava riittävästi varsinaisia säätöreservejä

Kannustamme voimakkaasti ministeriötä, yhdessä HVK:n, Fingridin ja markkinatoimijoiden kanssa jatkamaan pohdintaa tehoreservijärjestelyn toimivuudesta muuttuvassa markkina- ja sääntely-ympäristössä, ja selvittämään mm. millaiset edellytykset Suomessa olisi siirtyä tehoreservijärjestelystä huoltovarmuusreservin suuntaan? Eli reserviin, joka olisi HVK:n hallinnoimaa, ja joka ei yrittäisi olla nopeaa, vaan nimenomaisesti kriisitilanteiden varalla, mahdollisesti vuorokausien tai jopa viikon käynnistymiskyvyllä.

Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Toimitusvarmuuden tason asettaminen

Toivotamme tervetulleeksi vaatimuksen ja menetelmän luotettavuusstandardin määrittämiseksi. Mielestämme luotettavuusstandardi tulee Suomessa määrittää ja tarvittaessa päivittää riippumatta siitä, nähdäänkö tehoreserville tarvetta. Olemme samaa mieltä, että toimitusvarmuuden tavoitetason määrittäminen on sekä yhteiskuntapoliittisesti että taloudellisesti merkittävä asiana. Mielestämme luotettavuusstandardi-ehdotus tulisikin myös esitellä eduskunnassa ennen hyväksymistä valtioneuvostossa.

Ehdotamme kohtaa 3 b täydennettäväksi seuraavasti:

”Valtioneuvosto päättää, eduskuntaesittelyn jälkeen, sähkömarkkina-asetuksen 25 artiklan mukaisesti sähkön toimitusvarmuuden tavoitetasosta sähköjärjestelmässä Energiaviraston suosituksen pohjalta. Päätös on julkaistava.

Resurssien riittävyyden arviointi ja Rajat ylittävä osallistuminen

Näemme tärkeäksi yhdenmukaistaa riittävyyden arvioinnin käytäntöjä Pohjoismaiden kesken ja pyrkiä tekemään resurssien riittävyyden arviointi yhteisenä harjoituksena ainakin naapurimaiden kanssa. Kun mukana on mahdollisuus tarjota resursseja reserviin myös naapurimaista, olisi luontevaa myös tarkastella tarvetta tehoreserville yhteisellä tarkastelulla, erityisesti jos naapurimaatkin näkevät kansallisen tarkastelun tarpeelliseksi.

Ehdotamme perustelutekstiin lisättäväksi tavoitteen, että Energiavirasto määrittäisi tehoreservin tarpeen yhteistyössä naapurimaiden kanssa.

Tehoreserviin osallistumisen kynnyksen alentaminen ja Tehoreservin käytösäännöt

Esitetyt muutokset tarjouskokoön ja aggregoitujen tarjousten mahdollistaminen saattavat johtaa sellaisten resurssien tarjoamiseen tehoreserviin, jotka muuten olisivat eri markkinoiden käytettävissä.

Kunnioittavasti,

Petteri Haveri (petteri.haveri@energia.fi, 050 5711554)
asiantuntija
Energiateollisuus ry